

Akademik dr. Kajetan Gantar (11. oktober 1930–16. junij 2022)

Spoštovani profesor Kajetan Gantar je klasični filologiji kot mednarodno uveljavljeni strokovnjak, pedagog in prevajalec posvetil svoje dolgo življenje. Prav neizmerna ljubezen do antike in življenja ga je ohranjala, da je ostajal tudi že v zrelih letih, kot se je sicer sam izrazil o nekem antičnem avtorju, večni mladenič.

Na orkestri življenja je sam odigral mnogo vlog, a vedno z oporo zbora svojih kolegov, med njimi najdražjih Erike Mihevc Gabrovec in Primoža Simonitija. Kljub mnogim vlogam nikoli ni igral, vedno je bil zavezan Resnici, vedno je iskal Lepoto. Rekel je: »Vedno sem vedel, da je nekje neki Rubikon, ki se ga ne sme prekoračiti,« in dodal: »Zame pravila postavlja antika. Jaz sem zaljubljen v antiko. In za to bom še odgovarjal.«¹ Bil je osebno predan, kot je rad rekel, »naši stvari«, torej antiki in klasični filologiji, kljub slepi zaljubljenosti pa se je vedno zavedal odgovornosti, ki pride s tako lepim poslanstvom.

Bil je odličen profesor, odličnega profesorja pa napravita dve stvari. Življenje mora predati svoji stroki in resnično rad mora imeti svoje študente, o katerih je igrivo in spoštljivo zapisal: »Ah, ti moji študentje, ti moji zlati in bistri študentje, moje pametne, lepo urejene študentke, enkratna bitja!«² in se vsakega izmed njih iskreno veselil: »Med našimi študenti so prevladovali nadpovprečno razgledani in nadarjeni entuziasti, ki so se zavestno in odgovorno spuščali v avanturo, kakršno je v tistih časih predstavljal študij klasične filologije. V začetku vsakega študijskega leta se mi je zazdelo, kot da doživljam pravi čudež, ko sem zagledal pred sabo skupino nadarjenih entuziastov, ki so nam jih profesorji drugih oddelkov radi zavidali.«³ Mislim, da je zelo rad učil, in čeprav se nisem z njim nikoli uradno srečala v predavalnici, lahko potrdim, da je bil profesor tudi nam, študentom, ki smo

*Kajetan Gantar na odprtju razstave *Lingua latina* v SŠM 28. maja 2015 (hrani SŠM, fototeka, foto Ksenija Guzej).*

-
- 1 Jože Možina. »Kajetan Gantar«. Televizijska oddaja. *Pričevalci*, 22. in 29. 9. 2020. Ljubljana: Televizija Slovenija.
 - 2 Kajetan Gantar, *Penelopin vrt*, Ljubljana: Slovenska matica, 2021, str. 5.
 - 3 Jože Možina. »Kajetan Gantar«. Televizijska oddaja. *Pričevalci*, 22. in 29. 9. 2020. Ljubljana: Televizija Slovenija.

na oddelku študirali po njegovi upokojitvi. V veliki meri je bil prisoten v našem odnosu do študija, stroke, oddelka in profesorjev. Vsekakor je pustil pečat, ki traja in zmora preseči generacije. Do njega smo čutili globoko spoštovanje, ob njem začutili toplo ljubeznivost.

Deloval je v časih, ko je klasična filologija veljala za »obskurno in obrobno znanost, ki bi morala biti po sodbi režimskih pedagogov in ideologov že zdavnaj izbrisana in odstranjena iz naših šol in iz učnih programov«, ⁴ kar se je konkretno pokazalo takoj po vojni, svoj vrhunec pa doseglo z ukinitvijo klasičnih gimnazij leta 1958.⁵ Stara grščina je v slovenskem šolskem sistemu, razen na univerzitetni ravni, prenehala obstajati. Latinščina je bila močno okrnjena. Gantar se je bil za obstoj pouka klasičnih jezikov pripravljen javno izpostaviti.⁶

S Slovenskim šolskim muzejem je sodeloval večkrat, nazadnje leta 2014 z razstavo *Lingua Latina*, na odprtju katere je bil slavnostni govorec. Nato je večkrat pisal pisma ali pa poklical v knjižnico in se zanimal za gradivo o šolah, katere je obiskoval. Zadnjič je poklical še mesec pred svojo smrtjo in čutilo se je, da je do konca v njem tlel raziskovalni duh, kakršnega je izoblikovala antika.

Requiescas in pace, carissime magister.

Klara Keršič

Mila Vlašić Gvozdić (1928–2022)

Marca 2022 je umrla višja predavateljica za metodiko srbskega in hrvaškega jezika ter srbske in hrvaške mladinske književnosti Mila Vlašić Gvozdić. Pokojna je bila prijateljica Slovenskega šolskega muzeja. Obiskovala ga je v šestdesetih letih, ko je bil še na Poljanski cesti, ko je zbiral gradivo za svoje učbenike. Ni pa je zanimalo le gradivo, pač pa tudi delo v muzeju in njegovi uslužbenci. Vse je poznala in se veliko pogovarjala z njimi. Bila je redna obiskovalka muzejskih

4 Kajetan Gantar, *Penelopin vrt*, Ljubljana: Slovenska matica, 2021, str. 5.

5 Več o tem:

Matej Hriberšek, Od Skile proti Karibdi: Krnjenje slovenskega klasičnega šolstva (1945–1959), *Šolska kronika: zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*, 25, 2014, št. 1–2, str. 81–104.

Aleksandra Pirkmajer Slokan, Pregled pouka latinščine v slovenski javni osnovni šoli (1958–2016), *Šolska kronika: zbornik za zgodovino šolstva in vzgoje*, 25, 2014, št. 1–2, str. 105–180.

6 Tako je sredi 70. let v Delu objavil nevaren članek z naslovom *Zavržena klasika*, v katerem se je opredelil proti sicer zaupnemu dopisu Zavoda za šolstvo vsem ljubljanskim šolam, naj »v obrambi pred pojavom elitizma« ne ustanavljajo novih latinskih paralelk, že obstoječe pa ukinejo. Odmev je bil silovit. Izjava sicer ni preprečila ukinitve latinščine v osnovni šoli, je pa »naredila latinščino v takratnih svinčenih letih tudi politično atraktivno in zanimivo kot eno redkih oblik intelektualne opozicije proti tedanji uradni ideologiji. Zanimanje za učenje latinščine je zato vidno poraslo«. (Kajetan Gantar, Spomini na ustanovitev Društva za antične in humanistične študije Slovenije, *Keria*, 2, 2000, št. 2, str. 240–241).